

JUKIHISA
JAMAMOTO

**Mala
cvećara
u Tokiju**

Preveo s japanskog
Mateja Matić

■ Laguna ■

Naslov originala

Yukihisa Yamamoto

花屋さんが言うことには

(HANAYASAN GA IU KOTO NIWA)

Copyright © Yukihisa Yamamoto 2022

All rights reserved.

Originally published in Japan in 2022 by Poplar Publishing Co., Ltd.

Serbian translation rights arranged with Poplar Publishing Co., Ltd. through Vicki Satlow of The Agency srl., Plima d.o.o.

Translation copyright © srpskog izdanja 2026, LAGUNA

Mala cvećara u Tokiju

Sadržaj

Magnolija	9
Suncokret	31
Hrizantema	55
Kukurek	81
Mimoza	114
Trešnja	140
Đurđevak.	164
Karanfil.	189
<i>O autoru</i>	213

Magnolija

U subotu kasno uveče pozvao ju je u restoran.

Ali ovo nije početak romantične priče. On je neugledan muškarac koji je već dobrano zagazio u četrdesete.

Poziv je stigao na broj telefona devojke po imenu Kikuko Kimina pola sata ranije.

„Hajde da se nađemo i porazgovaramo.“

Htela je da odbije, ali nije uspela. Već je bio kod najbliže stanice.

„Mogu li da svratim do tvog stana?“

Naravno da ne možeš!, pomisli Kikuko. Pošto nije imala mnogo izbora, predložila je restoran blizu stanice.

„Stižem do pola jedanaest!“, rekla mu je i brže-bolje se presvukla. Nije želela da je vidi bez trunke šminke, pa se blago našminkala.

Bio je početak juna i noću su joj bile dovoljne majica i dukserica. Dok se nekoliko minuta vozila biciklom do restorana, orosio ju je znoj.

Kad je stigla do restorana, videla je muškarca koji ju je pozvao kako sedi kraj prozora. I on je nju primetio dok

se približavala biciklom i mahnuo joj u znak pozdrava. Tako ležerno se pozdravljao i u firmi. Bio joj je nadređeni – zamenik menadžera Trećeg tima u Drugom sektoru prodaje. U sebi ga je Kikuko zvala jednostavno Zamenik.

Pripala joj je muka. Najradije bi se okrenula i otišla, ali bi bilo još gore da joj se Zamenik pojavi pred vratima. Ostavila je bicikl na parkingu i ušla u restoran.

„Izvini što te izvukao iz stana ovako kasno“, reče Zamenik čim je sela. „Hoćeš li nešto da pojedeš?“

„Ne, hvala, samo ću piće.“

„Stvarno? Ja još nisam večerao, umirem od gladi, pa sam naručio dinstanu skušu...“

Pola jedanaest, a još nije večerao? Ne – ima nešto još čudnije od toga.

„Vikend je, zar ste radili i danas?“

„Molim? Ah, da, ko bi rekao, danas je subota...“

Rekao je to izveštačeno kao da se hvališe.

„Baš ste zauzeti.“

„Kako ne bih bio kad ti ne dolaziš na posao.“

Umalo da joj izleti izvinjenje. Kikuko ponovi u sebi:
Nisam ti ja ni za šta kriva!

„Posle ovoga moram nazad u firmu“, reče čovek.

„Nećete kući?“

„Ma i da se vratim, samo bih spavao.“

„Zar vam se supruga ne buni?“

„Navikli su da me nema. Kad se pojavim, sin mi ne kaže: 'Ćao, tata!', nego: 'Dobar dan, čiko!' Da pukneš od smeha!“

To nije smešno...

„Rekoste da želite da porazgovaramo...“

„Mogu li prvo da pojedem ovu skušu? Popij nešto za to vreme.“

Znala je o čemu je reč – želeo je da je nagovori da se vrati u firmu. Naravno, Kikuko je nameravala da ga odlučno odbije. *Kako su samo uporni!*

Pre deset dana direktoru je predala zahtev za raskid radnog odnosa. Uz njega je priložila službenu legitimaciju i mobilni telefon. Od tog dana Kikuko se nije pojavila na poslu. A onda je na njen privatni telefon počelo da pristiže mnogo poruka i poziva – sve iz firme. Danju je isključivala telefon i počela da ga proverava samo noću. Kako su dani prolazili, poruka i poziva je bilo sve manje, dok posle nedelju dana nisu potpuno prestali. Odahnula je i pomislila da su konačno digli ruke. E u tome se prevarila.

I poziv koji je maločas stigao bio je s privatnog broja, te se zapitala ko to može da bude i javila se. Bio je to Zamenik. Radosno joj je ispričao kako je zove s privatnog broja zato što se ne javlja na službeni, što ju je samo dodatno iscrplo.

Dok je iz automata u plastičnu čašu sipala ulong čaj, u restoran je ušla jedna žena. Reklo bi se da je u ranim tridesetim, ali bila je obučena previše svečano za ovakav prigradski restorančić. U oči je najviše upadao ukras sa velikim belim cvetom na njenoj doteranoj kosi.

Koji li je to cvet?, zapita se Kikuko. Iako je njeno ime sadržalo reč *kiku* – *hrizantema* – nikada nije naročito marila za cveće, ali je umela da zastane i pogleda kada naiđe na lep cvet.

Blago rumenilo na ženinom licu naziralo se izdaleka. Nosila je raskošnu haljinu sa crnom čipkom, preko ramena malu torbu, a u ruci veliku belu kesu. Pošla je za konobarom, koji ju je vodio do stola, ali joj je hod

bio pomalo nesiguran. Smestila se za sto do njihovog i naručila čašu vina.

Vraćajući se sa čajem, Kikuko ju je krišom pogledala. Žena se osmehnula, kao da je to primetila, a Kikuko je klimnula glavom.

Da li me poznaje? Ne, nemoguće. Prošlo je već više od šest godina otkako se, u proleće kada je napunila osamnaest godina, preselila u četvrt na zapadnom kraju Tokija zvanu Kuđiranuma. Preselila se da bi pohađala umetničku akademiju u Tokiju. Sve vreme je živela u istom stanu, a ovog marta je produžila ugovor na još dve godine. Kako je Akademija bila u centru grada, bilo joj je potrebno pola sata vožnje vozom i autobusom da stigne do nje. Tokom studija radila je u kafiću blizu Akademije, a kako se i firma u kojoj je dala otkaz nalazila u samom centru, nije imala ni prijatelja ni poznanika u ovoj četvrti, iako je u njoj provela šest godina. Odlazila je do supermarketa ispred stanice ili trafike posle posla, ali nigde drugde nije redovno svraćala.

Pa ipak...

Činilo joj se da je tu ženu već negde videla, premda nije mogla da se seti gde. I dalje joj nije padao na pamet naziv cveta u njenoj kosi, koji je nazirala preko Zamenikovog ramena.

„Ah, da...“, reče Zamenik, spusti štapiće i gurnu ruku u unutrašnji džep sakoa. „Da ti vratim ovo pre nego što zaboravim.“

Bio je to njen zahtev za raskid radnog odnosa.

„Kako mislite da mi ga *vratite*?“

„Znači da ne bi bilo dobro da daš otkaz.“

„Ipak ga dajem.“

„Zašto?“

„Zato što nikada ne mogu da odem kući na vreme, a koliko god da ostajem prekovremeno, to mi nije plaćeno. Zato što moram da radim bar jedan dan vikendom, ili čak oba, a ne mogu da koristim godišnji odmor. Zato što me terate da kupujem proizvode sopstvene firme sopstvenim novcem. Zato što ne pokrivete ni troškove prevoza za sastanke i obilaske klijenata. Zato što za odlazak u toalet moram da tražim dozvolu nadređenog. Zato što mi je zabranjeno da tokom radnog vremena popijem čašu vode.“

Mogla bi još dugo da nabraja, ali joj je ponestalo daha i začutala je. Tada Zamenik reče:

„Pa?“

„Pa zato dajem otkaz.“

„Ne ide to tako... Razmisli malo – niko u firmi se ne žali na to što si navela. Uključujući i mene. Ako svi to mogu, zašto ne bi i ti? To se zove sebičnost. Uostalom, završila si umetničku akademiju – od tebe društvo nema nikakve koristi. Učinili smo ti uslugu što smo te zaposlili, a ti nam sad prkosiš? Kako to da shvatim?“

Često je trpela zadirkivanje i zajedljive primedbe na račun umetničke akademije. Ali sada nije mogla da dozvoli da se u tišini povuče pred Zamenikom.

„Na internetu sam istraživala i saznala da je u svakoj delatnosti propisana minimalna satnica. Kada je reč o ovoj firmi, više je nego očigledno da je ona daleko ispod iznosa koji je grad odredio.“

„Uh, zato ne volim mlade...“, uzdahnu Zamenik dok je jeo dinstanu skušu. „Odmah poverujete svemu što vidite na internetu. Ti nisi u stanju da radiš svoj posao kako treba. Zašto misliš da zaslužiš istu platu kao ostali?“

„Ali Zakon o radu...“

„Našu firmu to ne interesuje.“

Kikuko nije mogla da poveruje šta je čula.

„Kako to – ne interesuje? Pa taj zakon je donela država...“

„Po mišljenju direktora, ta pravila su suviše naivna, firma ne može da ostvari profit ako ih poštuje. Kaže da se upravo zbog tog zakona Japan migolji u recesiji...“

Ledeni žmarci su joj pošli niz leđa. *Zar sam dve godine radila u takvoj firmi? Stvarno moram da dam otkaz.*

„Ako daš otkaz, nanećeš štetu firmi“, reče Zamenik. Završio je s obrokom, sklonio posuđe u stranu i nagnuo se ka njoj. „Posao već trpi zbog tvojih izostanaka. Ne samo što mi se povećao obim posla nego još moram i da se sastajem s tobom između obaveza i ubeđujem te... Kakvo traćenje vremena! Direktor kaže da će pokrenuti postupak za naknadu štete ako daš otkaz. U najmanju ruku, moraćemo da povratimo novac koji smo ti do sada isplatili.“

„To bi me dovelo u nepritliku...“

„Naravno da bi. Zato sam se dogovorio s direktorom. Nagovorio sam ga da ti oprostí ako se početkom sledeće nedelje vratiš na posao. Ti si nezamenljiva u mom timu. A i ne samo to...“ Zamenik stiša glas. „Sećaš se da sam ti već rekao – prema tebi gajim posebna osećanja. Za tebe bih učinio sve.“

Kikuko se naježi od glave do pete. Zamenik joj se mnogo puta udvarao, a u više navrata ju je tokom obilazaka terena i slavlja firme zvao u svoju hotelsku sobu. I to je, naravno, bio jedan od razloga zbog kojih je odlučila da ode.

Za mene bi učinio sve? Misliš – za moje telo?

Htela je da mu uzvрати, ali oseti kako joj se srce steže i ponestaje joj daha. Kapljice znoja su joj kapale sa čela. Isti

simptomi su se javljali gotovo svakodnevno kad je dolazila na posao. Pre deset dana je imala takve teškoće s disanjem kad se probudila da više nije mogla da izdrži. Boreći se za dah, napisala je zahtev za raskid radnog odnosa i poslala ga poštom. Činilo joj se da će umreti ako to ne učini.

„Odvratani si...“, začu se ženski glas iza Zamenika. Žena s cvetom u kosi ustala je i sela pored Kikuko, sa čašom vina u ruci.

„Ko si ti?“

„Zar je to važno?“

„Kikuko, ko je ona?“

„Prijateljice smo“, odgovori žena umesto Kikuko i prebaci levu ruku preko njenog ramena. Pored mirisa šminke i vina, do Kikuko dopre i sladak, cvetni miris.

„Javila mi je da ju je iz firme pozvala matora, perverzna drtina, pa sam odmah dotrčala“, reče žena i iskapi vino. Spusti čašu, skloni ruku s Kikukinog ramena, pa pritisnu dugme za dozivanje konobara. „Kad mi je pričala o firmi, pomislila sam: nema šanse da je baš toliko loše. Ali ovo je strašno! Crno da ne može crnje! Toliko sam se šokirala da sam počela da snimam razgovor telefonom. Ne samo što si kriminalac nego je još i seksualno uznemiravaš. Kako onda da ne da otkaz?“

Čulo se kako Zamenik glasno guta pljuvačku.

„Kiku...“, obrati joj se žena od milošte. „Sećaš se onog advokata Takahašija, zar ne?“

Naravno da Kikuko nije znala ko je to, ali je ipak klimnula glavom.

„Hajde da mu pustimo ovo što sam upravo snimila.“

„Zašto?!“, planu Zamenik.

„A zašto da ne?“, naceri se žena. Uze čašu vina koju joj je konobar doneo i otpi gutljaj. „Kako god da okreneš, Kiku je već dala otkaz. Ako se usudite da je tužite za naknadu štete, i mi ćemo znati kome da se obratimo.“

Žena ga prostreli pogledom, a Zamenik proguta pljuvačku i začuta. Čak je i zadrhtao.

„Šta je bilo? Imaš još nešto da kažeš?“

„N-ne“, promuca Zamenik i ustade.

Žena uze Kikukin zahtev za raskid radnog odnosa i pruži ga Zameniku. On ga strpa u džep, a ona mu zatim dade dva papirića.

„Šta? Računi? Zašto bih plaćao i vaš račun?“

„Ha-ha-ha, pa dobro, u pravu si. U redu, onda samo ovaj.“

Zamenik je zgrabio svoj račun i taman se okrenuo kada mu žena dobaci:

„Zar ne bi bilo bolje da i ti daš otkaz?“

Na te reči Zamenik se ukoči. Na licu mu se videlo da je besan, ali i na ivici suza.

„Imam porodicu. Ne mogu tek tako da dam otkaz.“

„Izvini što sam se umešala“, reče žena i spusti torbu na mesto gde je sedeo Zamenik.

„Ma ne, nemojte da se izvinjavate. Baš ste mi pomogli.“

„Drago mi je ako je tako.“

Žena ponovo pritisnu dugme za pozivanje konobara.

„Zašto ste me nazvali Kiku?“

„Pa ti si Kikuko Kimina, zar ne? Od milošte – Kiku.“

Zar zna i moje puno ime?

„Otkud znate ko sam ja?“

„Zar ti ne znaš ko sam ja?“ , uzvratila žena pitanjem.

„Vaše lice mi je poznato, ali nikako ne mogu da se setim...“, iskreno uzvratila Kikuko. „Možete li da mi date neki nagoveštaj?“

„Poslednjih nekoliko godina razgovaramo bar jednom godišnje. Prošlog meseca smo se i videle.“

Kad je to izgovorila, Kikuko shvati ko je ona.

„Aha, vi radite u cvećari ispred stanice!“

„Tako je!“

Utom im pride konobar.

„Dajte mi bokal vina... Hoćeš li i ti?“

„H-hoću.“

„Još jednu čašu, molim vas. I porciju puževa u ulju.“

Prve godine po dolasku u Tokio sa severa Japana Kikuko je poževela da majci pošalje karanfile za Dan majki, pa je svratila u cvećaru ispred stanice. Bio je to ogranak kompanije za dostavu cveća *Cvetni anđeo*. Kikuko je tu predala porudžbinu, pa je lokalna cvećara *Cvetnog anđela* dostavila cveće njenoj majci. Mogla je to da uradi i preko interneta, ali se setila u poslednjem trenutku, pa je pred sam Dan majki otišla do cvećare ispred stanice Kuđirana. Otada je svake godine uslužuje ista žena.

„Na porudžbenici uvek napišeš puno ime, zar ne? Imena u kojima su nazivi cveća spontano zapamtim. A i prezime ti je prilično retko. Nego, nije fer da ja znam tvoje ime, a ti moje ne.“

Pridigla se i uzela torbu sa stolice preko puta.

„Ostala sam bez vizitkarti... Nema veze, ovako ćemo. Izvini, hemijska je, pa će se malo razmazati...“

Iz torbe je izvadila hemijsku i na salveti napisala: *Rita Tođima*.

„Eto, da znaš. Inače, ja sam vlasnica cvećare.“

Konobar donese bokal i puževe. Rita nasu vino u Kikukinu čašu. Kikuko pomisli kako bi iz pristojnosti trebalo ona njoj da sipa, pa je posegnula za bokalom, ali Rita odmahnu rukom i sama sebi dosipa vino.

„E pa onda... Da nazdravimo za tvoj otkaz – živeli!“

Probudila se u deset ujutru.

O, ne, kasnim!

Kikuko je poskočila.

Ne, čekaj – sve je u redu. Dala sam otkaz.

Ispravila se u sedeći položaj. Glava joj je pulsirala; popila je previše. Dah joj je mirisao na alkohol. Nije ni znala koliko su bokala vina popile – posle petog je prestala da broji. Sem puževa sigurno je jela još nešto, ali nije mogla da se seti šta...

Kao što nije mogla ni da se seti razgovora sa Ritom. Činilo joj se, kroz maglu, da joj je pričala o bivšem dečku, kolegi sa fakulteta. Bio je godinu dana stariji od nje jer je jednom pao na prijemnom, pa je proveo još godinu dana spremajući se ponovo... To joj je bila prva veza. Nije prošlo ni šest meseci a on je počeo da je vara, pa su raskinuli. Kikuko posle njega nije imala dečka.

A Rita? Ona je valjda bila na proslavi veridbe kolege s bivšeg posla. Nakon jedne kafane prešli su u drugu, koju je ona izabrala, pa u treću; sve vreme je ona vodila računa o tome ko šta pije i oko devet su se razišli. Htela je da popije još nešto pre nego što se vrati kući, pa je zato svratila u restoran gde je srela Kikuko. Rekla je i to da je ranije radila u advokatskoj kancelariji *Takahaši*, koju je spomenula.

„Au, Rita, pa vi ste advokatica?“

„Samo sekretarica.“

Posle sedam godina rada u kancelariji nasledila je cvečaru – porodični posao s majčine strane – i otad je prošlo osam godina. Rita je sada imala trideset osam godina.

„Uopšte ne izgledate tako! Mislila sam da ste u ranim tridesetim. Stvarno ne laskam!“

Kikuko ustade i ode u toalet. Čim je otvorila vrata, osetila je sladak i opojan miris, bez veštačkih nota kakve obično imaju parfemi.

Bila je to magnolija.

Cvet je plutao na vodi u umivaoniku. Magnolija – tako se zvao onaj veliki beli cvet koji je Rita nosila u kosi. Ispričala joj je da je otišla u frizerski salon kako bi joj ga lepo stavili u kosu. Zatim joj je objasnila da je prva magnolija stigla u Japan sredinom 19. veka, kao i da je to državni cvet Misisipija i Luizijane.

„Uzmi ga, poklanjam ti ga“, rekla je Rita na rastanku i pružila joj cvet. Objasnila joj je i njegovo značenje, a Kikuko je bila veoma ganuta – pogled joj se razbistrio, srce umirilo – ali sada nije mogla da ga se seti.

Kako beše...?

Dok je pokušavala da se priseti, skinula je duksericu i ubacila u veš-mašinu, pa je primetila da joj je nešto ispisano na nadlanci desne ruke.

Kavarazaki – jedan po podne – rezime.

To nije bio njen rukopis – mora da je bio Ritin.

„Hoćeš li da radiš kod mene u cvečari?“

Mora da joj je to Rita rekla. A ime cvečare je valjda devojačko prezime Ritine majke.

Kikuko je sebi priznala da nema snage da iznova počne potragu za poslom u nekoj velikoj firmi. Sve i da počne da ga traži, znala je da će joj još teže pasti ako ga ne nađe.

A bez rada nema novca. Ušteđevina jedva da joj je pokrivala tromesečnu kiriju i hranu. A u roditeljskoj kući više nije bilo mesta za nju. Pre tri godine joj se oženio stariji brat i sada je tamo živeo sa ženom, trogodišnjim sinom i ćerkom od godinu i po. Roditelji su joj živi i zdravi, pa je kuća postala domaćinstvo od šest članova. Nije to bio jedini problem – falilo joj je i hrabrosti da se vrati i prizna kako se nije snašla u Tokiju.

Setila se da je juče prihvatila honorarni posao u cvečari i odlučila da će za to vreme tražiti nešto ozbiljnije. Mora da je zato Rita napisala ono na njenoj ruci.

Obukla je sako i pantalone i izašla iz stana u jedanaest. Ritina slova se nisu isprala; bila su napisana markerom. Prilično su se isticala, pa tu nije bilo pomoći.

Prvo je otišla u trgovačku ulicu, gde se slikala za svoju radnu biografiju. Zatim je u prodavnici „sve za sto jena“ kupila lepak i formular za kurikulum, pa je sela u kafić kako bi ga na miru napisala. Skoro pola sata je smišljala uverljivo motivaciono pismo: „Cveće nije samo za gledanje i uživanje; verujem da je ono najmoćnije sredstvo komunikacije koje povezuje ljude. Ako bih bar malo obogetila nečiji svakodnevni život prodajom cveća...”

Došlo je vreme za ručak. Setila se da od jutra ništa nije jela, pa je glad utolila hotdogom i sendvičem. Zatim je pogledala na sat, i shvatila da do jedan po podne ima još deset minuta. Otišla je na severni izlaz stanice Kuđiranuma i naspram velike okretnice sa četiri autobuske stanice i jednim taksi stajalištem ugledala cvečaru *Kavarazaki*.

Cvečara se nalazila u prizemlju manje dvospratnice, ugnežđena između kladionice s desne strane i

supermarketa s leve. Na prozorima prvog sprata celom širinom stajao je natpis KLUB ZA GO KUĐIRANUMA, a na prozore na drugom spratu bile su navučene zavese. Krov je sa svih strana bio obezbeđen ogradom.

Dobro – vreme je.

Zaustavi se pred cvećarom i na ulazu ugleda crnu tablu dugu oko metar, na kojoj je kredom bilo ispisano:

*Cvet hortenzije
jučerašnja istina
a današnja laž*

Masaoka Šiki

Zapitala se šta to znači i ušla. Ulaz je bio uzak, ali se hodnik daleko protezao; cvećara je bila veća nego što je očekivala. Ispred svakog cveta nalazila se kartica na kojoj su stajali ne samo ime i cena već i kratka beleška o cvetu. Sezona hortenzija bila je u punom jeku, pa je najviše bilo plavih, ali i ponekih ljubičastih, ružičastih i belih. Hortenzije su se neznatno razlikovale po obliku, nazivu i ceni, pa Kikuko shvati kako ovaj cvet ima mnogo podvrsta.

U cvećari su se nalazile dve osobe. Jedan muškarac je za radnim stolom pravio buket. Bio je visok skoro dva metra, širokih grudi i snažnih ruku. Na prvi pogled izgledao je kao student, a na drugi kao čovek u četrdesetim; Kikuko nije mogla da proceni. Druga osoba bila je zdepasta žena, verovatno u pedesetim, koja je metlom čistila pod. Oboje su nosili smeđe kecelje.

„Jao, izvinite, nisam vas ni primetila“, obrati se žena Kikuko uz srdačan osmeh. „Samo trenutak da počistim ovo...“

Brzo je prosula otpatke u kanticu, ostavila metlu i prišla Kikuko.

„Kakvo cveće tražite? Za kuću? Možda za poklon? Za koju god da je priliku, u ovo doba godine preporučujem hortenzije...”

„Da vas pitam, šta znači onaj haiku Masaoke Šikija na tabli?”

„*Cvet hortenzije, jučerašnja istina a današnja laž* – boja hortenzije menja se iz dana u dan, pa je tako promenljivo i ljudsko srce...”

Aham!, pomisli Kikuko, oduševljena haikuom.

„Najviše se prodaju klasične plave hortenzije, ali mislim da bi se jednoj mladoj dami poput vas mogla dopasti ova...”

Za jednu hortenziju imala je sitnije cvetove, male listove i tanke grančice; delovala je nežno i krhko. Na kartici je pisalo: „Crvena planinska hortenzija“, uz napomenu: „Ako se zove *crvena*, zašto su joj cvetovi beli? Pitajte osoblje!”

„I zašto su beli?”, upita Kikuko.

„Na početku su takvi, ali kako upijaju sunčevu svetlost, postepeno poprimaju crvenu ili – bolje reći – ružičastu nijansu. Zato mesta gde se latice preklapaju, kao i samo središte cveta, često ostaju bela ili tek blago obojena. Ovu hortenziju je teško nabaviti, pa je skuplja, ali možemo da vam damo i neki popust ako vam se dopada...”

Kikuko uhvati sebe kako ozbiljno razmišlja o tome da je kupi.

„Ne, nije to...”

„Ne volite hortenzije? Imam još jedan cvet koji cveta samo u ovo doba godine. Hoćete bar da pogledate?”

Kikuko pođe za ženom.

„Šta kažete na ovo?”

„Kako je sladak!“, reče Kikuko.

Cvet je bio svetloružičast, oblika nalik sitnom zvonu. Na kartici je pisalo: „Kampanula, što znači – zvonce.“

„Zar ne liči baš na zvončić?“, reče žena, i sama oduševljena. „Počinje da cveta odozdo, zato su na vrhu još uvek pupoljci. Kampanulu posebno preporučujem za poklon.“

„Što baš za poklon?“

„Zato što je simbol zahvalnosti, iskrene ljubavi, saosećanja, postojanosti, izjave ljubavi...“

Kikuko nije imala kome da prizna ljubav. Da li će ikada imati? To ju je brinulo, ali sada nije bio trenutak da razmišlja o tome.

„Veoma sam zahvalna na preporuci, ali...“

„Ni kampanula vam se ne dopada? Onda...“

„Nisam došla da kupim cveće.“

„Aha, trebaju vam sukulenti? Što odmah ne kažete! Nemamo baš veliki izbor, ali je zato vrhunski! Pođite za mnom...“

Zamalo da opet krene za njom, ali se suzdrža.

„Da li je tu vlasnica, gospođa Tođima?“

„Treba vam vlasnica? Zašto, radite intervju za neki časopis?“

„Ne, zapravo...“

„Vidi joj ruku“, reče visoki muškarac, koji je pravio buket, i uperi pogled u Kikukinu desnu nadlanicu. „Mislim da je to Rita napisala.“

„Daj da vidim“, uhvati je žena za ruku. „U pravu si, Haga! Ovo je Ritin rukopis! Znači, došla si na razgovor?“

„D-da...“

„Onda lepo reci!“

„Izvinite...“

„U svakom slučaju, sad je jedan – trebalo bi već da je budna. Odmah ću je pozvati.“

Uđe iza kase, podiže slušalicu telefona pričvršćenog za zid i otkuca broj.

„A kako se prezivaš?“, upita je žena.

„Kimina.“

„Halo!“, istog časa viknu žena u slušalicu. „Halo, gazdarice! Ovde je gospođica Kimina... Kako što, valjda ste se dogovorile za jedan? Pa sada je jedan... Ne, u celom Japanu je jedan po podne, nemojte da se ljutite na mene! Tako je. U redu. Poslaću je na krov.“

Nebo je bilo sasvim vedro, bez tračka oblaka. Sunce je već poprimilo letnju žestinu, pa je Kikuko počela da se znoji. Pomisli kako bi mogla da skine sako. Zgrada je bila dvospratna, pa se sa krova nije videla cela Kuđiranuma, već samo stanica i okretnica ispred nje. Ipak, Kikuko je neočekivano uživala posmatrajući kako autobusi i taksiji dolaze i odlaze.

„Izvini što si čekala!“

Rita se pojavila posle desetak minuta, noseći posteljinu u naručju, te se zaputila ka šipci za sušenje veša na strani krova okrenutoj ka supermarketu. Kikuko pritrča kako bi joj pomogla da okači posteljinu.

„Hvala ti!“

„Nema na čemu... Otkud vam ova posteljina?“

„Pa ja živim na drugom spratu. Dok su baka i deka bili živi, koristili smo i prvi, ali je za mene samu to previše prostora, pa sam ga preuredila u klub za go... Eto, okačile smo. Sedi tamo, doneću ti nešto za piće. Ne brini se, nije alkohol“, nasmeja se Rita.

Na krovu su se nalazili sto i stolice od jeftine plastike, kao u nekom primorskom odmaralištu. Očigledno su dugo stajali napolju, pa su bili prilično prljavi. Kikuko se kolebala da sedne.

„Prljavo, jelda? Izvini, izvini...“, primeti Rita. „Doneću neku krpu.“

Žmirkajući i svojski se suzdržavajući da ne zeva, Rita je čitala Kikukinu radnu biografiju. Za razliku od juče, nosila je iznošenu majicu dugih rukava i isto tako staru trenerku, kao da je u tome i spavala. Kikuko se sama sebi učini smešnom poslovno obučena. A pod vedrim nebom, dok pije domaću limunadu, svako bi se zapitao – je li ovo uopšte razgovor za posao?

„Kiku, studirala si dizajn na umetničkoj akademiji? Što si se onda zaposlila u firmi za prehrambene proizvode? Jesi li im radila ambalažu?“

„Ne, bila sam u prodaji.“

Pred očima joj se na tren pojavi lice Zamenika, a zatim i sećanje na to kako su je nemilosrdno izrabljivali. Oseti bolne trnce u stomaku.

„Htela sam da postanem grafički dizajner, pa sam slala rezime takvim firmama, ali nijedna me nije primila. Kada je reč o firmama van moje struke, zaposlila sam se samo u jednoj...“

... i to onoj najgoroj, pomisli Kikuko.

„Vidim da imaš vozačku dozvolu.“

„Aha, da.“

Pri kraju drugog polugodišta u poslednjem razredu srednje škole, nakon što se već upisala na fakultet, položila je vožnju sa svojom najboljom školskom drugaricom.

„Znaš, kod nas jedino ja vozim, mnogo bi mi pomogla.“

Rita reče da cvečara *Kavarazaki* gotovo svakodnevno dostavlja porudžbine, pa ima i službeni automobil. Do marta je za to bio zadužen jedan student, ali je otišao po diplomiranju. Doveo je mlađeg kolegu s fakulteta da ga zameni, ali taj se pokazao kao potpuni nesposobnjaković i otišao je za manje od nedelju dana.

„Eto, zato sam poslednja dva meseca razvozila sama. A onda je postalo teško uklopiti smene – samo nas je troje. Povremeno su nam uskakali poznanici kao ispomoć, ali više ne možemo tako... Kiku, da li bi mogla da preuzmeš dostavu? Ne treba da se vozi predaleko – samo u krugu od pet kilometara odavde.“

Kikuko nije mogla tačno da zamisli šta se sve nalazi pet kilometara od cvečare, ali je ipak prihvatila.

Dok je studirala, više puta je iznajmljivala kola i putovala s drugaricama, a u prethodnoj firmi je svakodnevno vozila službeni auto. Svoj nije imala, ali je, u poređenju s vršnjakinjama, bila poprilično samouverena za volanom.

A onaj krupni čovek iz cvečare – ume li on da vozi? Čim je to pomislila, pojavio se, kao da ga je prizvala.

„Šta ima, Haga?“, reče Rita.

„Možete li ovo da proverite?“

Nosio je buket koji je upravo napravio.

„Za koju je to priliku?“

„Proslava brzog oporavka. Buket prima žena od sedamdeset dve godine.“

„Stavi ga na sto.“

Buket je bio napravljen tako da može da stoji uspravno. Kikuko se iznenadi, a Rita to primeti.

„Nikad nisi videla ovakav buket?“

„Nisam.“

„To se zove 'stojeći buket'. Često ga preporučujemo kad neko naruči cveće. Ne treba mu vaza, lako se nosi u torbi, a ne mora ni da se zaliva.“

Kikuko se iskreno oduševi.

„Tvojoj majci svake godine šaljem 'stojeći buket' karanfila.“

Majka joj je redovno slala fotografiju buketa, ali Kikuko to nikada nije primetila.

„A kako se zove ovaj svetloljubičasti cvet?“, upita Kikuko.

Cvet je bio široko otvoren i poprilično veliki – gotovo deset centimetara u prečniku. Ali zbog tankih latica nije izgledao toliko raskošno koliko nežno i krhko.

„Na japanskom se zove *čeličnjak* ili *vetrenjača*, a u pitanju je *Clematis florida* iz porodice ljutića.“

„Sad kad kažeš, liči na vetrenjaču... A što *čeličnjak*?“

„Zato što mu je stabljika veoma čvrsta.“

„A ovaj beli cvet – šta je to?“

„Zove se *delfinijum* i takođe spada u porodicu ljutića. Oblik pupoljka podseća na delfina, pa je naziv dobio po grčkoj reči za njega. Japancima nije izgledao kao delfin, nego kao lasta u letu, pa se na japanskom zove *lastina trava*.“

Dok je krupni čovek objašnjavao nazive cveća, Rita je pažljivo zagledala njegov buket. Okretala ga je, pa čak i primicala nosu.

„Šta ti kažeš na ovaj buket, Kiku? Studirala si dizajn, sigurno imaš neko mišljenje o bojama i celokupnom skladu.“

„Lep je“, reče Kikuko, uhvaćena nespremna, „ali pomalo je...“

„Pomalo je?“

„Nekako... skroman, kako bih rekla... ili sveden.“

„Ipak je namenjen dami od sedamdeset dve godine...“, reče čovek, kao da se pravda.

„Upravo zato mislim da bi trebalo da bude šareniji. Za ženu je važnije to što je žena nego koliko godina ima.“

„Ni ja ne volim kad me tretiraju kao babu!“, reče Rita. „Kad sam kupovala odeću pre neki dan, prodavačica je počela da mi gura neke dosadne boje i krojeve pod nos – kaže: savršeno za vaše godine! Ma daću ja tebi jednu savršenu... Baš sam se iznervirala! Šta ona uopšte zna o meni!“

Kikuko je morala da se složi; upravo je i ona to htela da kaže.

„Kiku, hoćeš li da izabereš neko cveće da ovaj buket učinimo živahnijim?“

„Ja?“

„Ali...“

Kikuko i krupni čovek izgovoriše to u isti glas.

„Šta je bilo, Haga?“

„Ovo je narudžbina preko distributivne mreže *Cvetnog anđela*... Zar neće biti problem ako se buket razlikuje od onog na fotografiji koju su nam poslali kao uzorak?“

I Kikuko je, kad je majci slala cveće, birala buket po fotografijama na internetu.

„Bio bi problem ako bismo poslali sasvim drugačije cveće. Ali dodaćemo samo nekoliko detalja!“

„Ako to uradimo, prekoračićemo budžet.“

„Kao odvaljen si od planine, a tako sitničariš...!“

„Mislim da ste vi malo nemarni...“

„Evo, i ja ću sići u cvečaru. Sve je u redu ako se ono što Kiku izabere uklopi u budžet, zar ne?“

„A Kiku je ova mlada dama...?“, osmotri on Kikuko.

„Da, zove se Kikuko Kimina. Od danas radi kod nas.“